

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Krisztus Király

ünnepével nagy tervei voltak, amelyeket még ma is állandóan szem előtt kell tartanunk és minden lehető módon megvalósítanunk.

A világ szelleme állandóan Krisztus ellen lázad: „Nem akarjuk, hogy Ő uralkodjék rajtunk!” Innen van, hogy a vallást, az erkölcsi törvényeket ki akarják szorítani a közéletből; el akarják tüntetni a nyilvánosság elől a hitnek és vallásnak minden megnyilatkozását.

Ez a mi korunk legnagyobb tévedése, legfőbb eretnoksége.

Krisztus királysága erre mér halálos csapást. Minden Istené. Az egész világ és vele együtt az ember. Az is, amit az ember a földi dolgokból istenadta tehetségével formál, alakít. Az élet minden megnyilatkozása, az államok, az ipar és művészet, a gazdasági rendszer, mind, mind egyedül és kizárólag Istené. Az ember mozdulni sem képes Isten segítő közreműködése nélkül. Az ember a megváltás címén az Istené.

Mily tömördek sürgető ok, kényszerítő valóság, hogy boldoguljunk ha Jézus Krisztusnak, a mindenség Királyának, akinek az Atya megadott minden hatalmat az égen és a földön. De Jézus nem akar kényszerszolgálatot, hanem önkéntes, teljes felajánlást!

Az Üdvözítőnek ezt az isteni jogát kell hangoztatnunk Krisztus Király ünnepén, de nemcsak a templomokban, hanem kinn az életben, nyilvános gyűléseken az Actio Katholica munkáiban. Az ünnep csak újabb és újabb alkalom legyen arra, hogy erősen a szemünk elé állítsuk Krisztus Király jogait és felbuzdítsuk magunkat tökéletes szolgálatára,

A Krisztus Király ünnepének a szellemét minden egyes katolikus törekedjék teljes erejével megvalósítani: 1. önmagában tegye szíve Királyává Krisztust; 2. a családban, a család minden tagja hódoljon Krisztusnak; 3. az egyesületi életben Krisztus elvei szerint történjék a kölcsönös összetartás; 4. a közéletben minden állásban, foglalkozásban, munkában az iparban, kereskedelemben, hivatalban, stb. Krisztus Király elvei szerint dolgozzunk és végre; 5. a nyilvános életben, a politikában, a szavazásoknál, pártokhoz való csatlakozásban csak Krisztus-párti legyen mindenki. Így készüljünk már eleve Krisztus Király méltó ünneplésére.

A földreform.

Nemcsak nálunk, de a körülvevő országokban is évtizedek óta erős munka folyik azért, hogy az ország földje az azt művelő lakosság tulajdonába menjen át. Amint az ügyvéd vagy orvos a maga irodájában, a kereskedő a maga üzletében, az iparos a maga műhelyében dolgozik, úgy a viszonzosság azt hozza magával, hogy a földművesek nagyobb hányada se béres és napszámos legyen, hanem a maga földjén — saját érdekének hűséges sáfárja maradjon.

Nagyon szerencsésnek tartjuk a kormány azon intézkedését, hogy kisbérletek alakjában valósítja meg ez az országos jelentőségű kérdést. A földreformra nemcsak azoknak van szükségük, akik megfelelő pénzzel rendelkeznek a parcellázásra kerülő földtestek megvásárlására. *A kisbérletek a szegény sokgyermekes munkások ezreit segítik ahhoz, hogy önálló gazdálkodáshoz kezdhessenek és évek szorgalmas munkája után elégséges tőkét gyűjthessenek az általuk munkált föld átváltására. Sok munkás-kéz csekély tőkével így lehet földszerzővé és később tulajdonosává.*

A gyakorlati élet igazolja ezt. A béresek még ugynevezett „jó bér” mellett sem tudtak odajutni, ahova az iparkodó, takarékos „részesmunkások”, a negyedesek jutottak. A béresek kevés hányada lett kisbirtokos, a negyedesek nagyrésze vásárolt néhány hold földcskét pár évi részes munkálkodás után.

A föld helyes és intenzív munkálása is a bérletrendszer igazolja ezeknél. Ha tudják azt, hogy 5-10 év küzdelmes fáradsága után megválthatják a földet, sokkal nagyobb odaadással és igyekezettel munkálják a földet a jövő reményében.

De jó iskola is lesz ez. A lusta és könnyelmű vállalkozók elhullnak pár év alatt,

a föld tehát valóban azok kezébe kerül, akik azt jól és helyesen munkálják, s akik megérdemlik az áldott magyar földet.

A földreform elodázhatatlan, mert *nemzetvédő feladata* van. A haza szent földjét nemcsak jól munkálni, de az erre áhító „kedves szomszédainktól” meg is kell védelmezni. A hadsereg zömét a törpebirtokosok és földmunkások százerei képezik. Ha tehát a haza vérüket és életüket kívánja tőlük, ők is elvárhatják, hogy józan, szorgalmas, munkás élet mellett egy darabka nekik is jusson abból a nagy darabból, amelyen „él-ni-halni kell” valamennyinek.

A mostani idők arra is tanítanak, hogy a határok mentén, széles sávban, mindenütt magyar ajku, magyarul érző. ős-lakosság vonjon áttörhetetlen „Siegfried-vonalat”, — nehogy valamikor a befogadott, vendégüllátott, s legjobb földjeinket megszerző „idegen testvérek” követelésére — szemet vessenek idegen államok „néprajzi és gazdasági életérdekek címén” ezeréves, vérrel áztatott magyar földünkre.

Valójában tehát választanunk kell aközött, hogy idegen eszmék és romboló irányzatok megerősödése útján — ezer éves törvény és hagyomány lábbal tiprásával elorozzák, vagy a magyar fajtestvériség kötelező figyelemztetésének és parancsszávának eleget téve — a magyar föld őrző, védő és megtartó hadseregét állítsuk a sziklánál is keményebb tulajdon mesgyéjére.

„Fáj az ősi földtől megválni”, mondotta egy magyar főúr. Elismerjük, hogy minden magyar ragaszkodik a röghöz. De ha 1867 óta 600.000 hold „zsidókézre-jutása” nem fáj a könnyelmű volt tulajdonosoknak, meg kell barátkozni most azzal is, hogy az elkótyavetyélt 600.000 hold olyan

magyar családok kezébe jusson vissza, akik verejtékes munkájukkal és takarékosabb életükkel mégis több biztosítékot nyújtanak arra, hogy a megkapott föld továbbra és századok mulva is magyar marad.

A kormány tehát — reparálni akarja azt, amit száz és száz meggondolatlan „ős-birtokos” elrontott.

Évek mulva nem lesz elég ez a föld. A társadalmi rend és béke sürgeti és követeli, hogy a legnépesebb és legszaporább réteg: a magyar földmunkásosztály tehetősebb rétege, de legalább 30-40 százaléka besoroztassék a kisbirtokosok kasztjába. A többi elegendő lesz a nagyobb birtokok munkálására, s az országos földmunkák végzésére. Ezeknek is tisztességes megélhetésük lesz a minimált munkabér bevezetésével.

A legsúlyosabb szociális kérdést oldja meg a kormány a beterjesztett törvényjavaslattal úgy, hogy tiszteletben tartja a tulajdonjogot — az igazság határain belül — „mert a föld méltányos árát megfizetett minden parcellázást szenvedőnek; ráneveli a népet, hogy ingyen-föld nincs, s ha valaki szerezni akar, akkor becsületes munkával és tevékeny szorgalommal kell beleállni a magyar ugar művelésébe.

A magyar mágnás-osztálynak két illusztris tagja, Teleky Pál és Teleky Mihály gróf végzik a nemzet testét gyógyító operációt. Megnyugodhatnak fenn, hogy csak azt teszik, ami igazságos, méltányos és elkerülhetetlenül szükséges. De megnyugodhatnak lenni is, mert olyan és csak olyan jut az áldott magyar földhöz, aki hűségesen teljesítette eddig is hazafias kötelességét és mint sokgyermekes családapa — szerény otthonában Isten parancsait tartotta életszabálynak. — Az ilyen magyaroktól nem kell félni és sajnálni a magyar földet. Nem kerül az rosszabb kezébe!

KEZDŐDIK A KOMOLY HÁBORÚ NYUGATON

A elmúlt hetek hatalmas diplomáciai csatája — a semleges államok minden erőfeszítése mellett sem teremtette meg a békét.

Hitler vezér békeszólata — nem talált utat az angol és francia kormányfők szívéhez. Hiába hangsúlyozta, hogy neki nyugaton keresni valója nincs. Kívánja és követeli a párizskörnyéki békék felszámolását, a gyarmatok visszaadásának teljesítését, hajlandó egy kisebb de nemzeti irányú Lengyelország megszervezését — német ellenőrzés mellett, kész résztvenni egy fokozatos lefegyverzést előkészítő konferencián, — mindez süket fülekre talált nyugaton.

Daladier francia miniszterelnök válasza még nem csukta be az ajtót a tárgyalások előtt, bár háttározottsága és keménysége nem sok jóval biztatott.

A jó öreg Chamberlain azonban felnyitott ernyővel, kárakán makacssággal áll a háboru veszélyes viharában. Olyan súlyosan sértő kifejezést használt a német kormányral szemben, hogy azt elviselni és lenyelni valósággal képtelenség. „Nem lehet bizni a mai német vezetők szavában” és ezért semmiféle béketárgyalást nem tart ésszerűnek velük kezdeni, mondotta a harcos öregúr.

Megkezdődik a legerélyesebb búvárhajóháború

Alig néhány napja, hogy a világsajtó beszámolt a Royal Oak angol páncélos elsüllyesztéséről: a német lapok ma hosszú hasábkot szentelnek annak a támadásnak, amelyet német búvárhajó a Repulse angol csatahajó ellen intézett. A hivatalos német főparancsnoksági jelentés szerint ugyanaz a tengeralattjáró torpedózta meg a Repulset, amely elsüllyesztette a Royal Oak-ot. Angol részről cáfolják ugyan a hírt, de a németek fenntartják, hogy újabb súlyos veszteséget szenvedett a brit haditengerészet.

A berlini sajtó idézi az amerikai és holland lapokat amelyek úgy vélekednek, hogy a német hadvezetőség a legerélyesebb, de a nemzetközi szabályoknak teljesen megfelelő tengeralattjáró-háborút kezdi meg Anglia ellen. Valószínű, hogy Németország az ellene irányuló blokádot az angol tengeri haderők zárlati láncának átszakításával akarja megtörni. Ezt a feltevést alátámasztja az a tény, hogy az elmúlt másfél hónap alatt a német szárazföldi haderők a Maginot-vonalnál nem is hajtottak végre nagyobb akciót és éppen a német hadiflotta vette át a kezdeményezést elsősorban

Az egyik vezető angol lap azt írta, hogy akkor kellett volna béketárgyalást kérnie Hitlernek, mielőtt Lengyelországot elpusztította. Amikor lehengerelt immár egy harmadik országot, akkor könnyű kijelenteni, hogy tovább nincs értelme a háborúnak.

Az angol újságíró azonban elfelejti, hogy Oroszország is társult a lengyel föld megszerzésében, az angol-francia garancia a szovjet ellen nem áll fenn? Ha kifogásolják a német hódítást, miért nézik el, hogy a balti-államok és lehet, hogy ezt követően a Balkán egy része is veszélybe kerül?

Azt is elfelejtette újságíró kollégánk, hogy a versaillesi békeben megszerzett gyarmatokból adott-e vissza valamit Anglia Németországnak? Ha évek előtt adott volna, talán más irányt vett volna a német külpolitika is. 80-90 milliós népnek levegő és életér kell.

A diplomáciai és sajtócsatározások mindinkább élesebbek és erősebbek. A világ szeme Mussolini alakján függ. Tőle várja a kérdés eldöntését és igazságos megoldását. Ma még nem látja elérkezettnek az időt, de hisszük, hogy éberrel figyel és amikor kell, készen áll

azért, hogy az Anglia és Franciaország részéről bejelentett blokádot megtörje.

Az európai fővárosokból érkező legújabb táviratok azt jelentik, hogy megkezdődött a komoly háború.

A francia vezérkar beszámolt a luxemburgi határ mentén a francia vonalak ellen intézett német támadásról.

A Popolo d'Italia szerint a német rohamban tegnap 700—800 ezer katona vett részt és ennek a hatalmas akciónak az eredményeként a német elsővonalbeli csapatok már francia földön állanak és az állandó ágyútűz dacára, mellyel a franciák a támadásra feleltek, több határmenti faluban megszilárdították állásaikat.

Az orosz lap még nem tudja, hogy a német hadvezetőség csak a Maginot-vonalig akarja-e visszavetni az antant-seregeket, vagy pedig egy sokkal nagyobb horderejű offenzíva kezdődött meg tegnap a Mosel partján.

**HIRDESSET
LAPUNKBAN**

Országos érdeklődés mellett tartotta meg az Öntözésügyi Hivatal a békésszentendrési bemutatót

Akik ott voltunk három évvel ezelőtt Békésszentendrénél, amikor a munkálatok első kapavágását tette Darányi Kálmán akkori földművelésügyi miniszter, mi láttuk most azt, hogy a magyar mérnöki tudás és az alföldi kubikosok kérgestenyere mit tudott e helyen alkotni, ott, ahol eddig nem volt csak pusztaság, amelyen keresztül évszázadokon át csaknem használhatatlanul folydogált el mélyen a medrében a Kőrösök vize.

*

Az 1936. év őszén kezdett munkálatok a jövő év nyarára készülnek el teljesen és az eddig csak 48 kilométer hosszúságban hajózható Kőröst további 110 kilométer hosszon teszik hajózhatóvá. A Kőrösök vizét eddig mintegy 1200 katasztrális holdon hasznosították, most már majd körülbelül 25.000 katasztrális holdra lehet kiterjeszteni.

A munkálatokkal Békés-, Szolnok és Csongrád vármegyében mintegy 1.3 millió kat. holdon élő lakosság van közvetlenül érdekelve. Nagyon jól tudjuk, hogy a Kőrösök völgye a világhíres tiszavidéki búza termesztésére milyen kiválóan alkalmas. Ez a vidék akkor is búzatermő terület marad, ha a mezőgazdasági termelés iránya az ország más te-

riületein esetleg megváltozna. Elsősorú érdek tehát, hogy az ország e kiváló termőterületén lévő alföldi városokat és községeket az európai nagy víziúthálózatba be lehessen kapcsolni.

A szállításra kerülő buzamennyiség az érdekelt területek terméséből számítva, átlagban évenként 1.3 millió métermázsra. Ennek a mennyiségnek a most majd előálló szállítási költségmegtakarítása évenként 400.000 pengőnek felel meg.

A Kőrösön azonban a búzán kívül egyéb mezőgazdasági terményt és különféle tömegarut is fognak szállítani, úgyhogy az egyéb áruk szállítása által elérhető költségmegtakarítások megévi 250—270 ezer pengőre becsülhetők.

Az öntözéssel beálló, illetve az azzal járó közvetlen és közvetett haszon most még beláthatatlan.

A Békésszentendrénél folyó nagy munka egy szebb jövő perspektíváját nyújtja felénk. A nagy mű befejeztével nagyobb darab kenyeret tud tenni családi asztalára a békésmegyei munkás, boldogabban ereszti földnek az ekét a szántóvető magyar és a munka nyomán bekövetkező áldásban örvendezve boldogabban köszönti majd a pirkadó hajnalt és a békési mezők fölé kelő hajnali napot.

HIREK

Vitéz Imrédy Béla Endrőd község diszpolgára községünk vezetőségének meghívására a közeli hetekben meglátogatni készül falunkat. Nagy örömmel várjuk községünk első polgárát. Isten hozza közénk.

Horváth Géza kerületünk képviselője tevékeny munkát végzett a földreformot előkészítő tárgyalásokban és erőteljes hangot adott a földmunkásság telepítésének kedvező intézésére. Szociális felfogása és bátor megnyilatkozása általános tetszést váltott ki a Magyar Élet Párt tagjai között.

Főispáni beiktatást látott vármegyénk öreg palotája. Néhai hírneves főispánjának: Beliczay István unokájának beiktatására felsorakozott a vármegye színe-java. Ott láttuk a szomszéd vármegyék fő- és alispánjait, s a politikai előkelőségek közül is többeket. Megjelent a közgyűlésen a volt népszerű főispánunk; vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnök is, akítől a vármegye nevében dr. Pánczél Emil főjegyző bucsuzott meleg szavakban. Az új főispán tartalmas programban

ismertette célkitűzéseit. Különösen élénk helyeslés követte szavait, amikor keresztény jobboldali politikáját és szociális munkatervét vázolta. A vármegye nevében dr. Márky Barna alispán, a törvényhatóság nevében dr. Gally Károly és Szabó Gábor békési bíró üdvözölte Beliczay Miklós főispánt. Közgyűlés után a vármegye tisztikara, egyházai, intézményeinek képviselői — küldöttségek útján köszöntötték az új főispánt.

Halálozás. Szabó Imre bárándi plebános életének 46. évében Debrecenben elhunyt. Krisztus kiváló papját gyászoljuk az elhunytban, aki korábban Békésen, Kigyóson és Endrődön is szép eredménnyel, a hivek nagy megelégedésére működött. Imádkozunk érte!

Endrőd község képviselőtestülete október 17-én rendkívüli közgyűlést tartott. Határozott a községi és gyámpénztári tőkepenzek elhelyezése ügyében, kimondta egy díjnoki állás szervezését a rendkívüli felszaporodott munkálatok végzésére, póthitel szavazott meg az egészségvédőház munkálatainak befejezése érdekében, s házat vásárolt a csendőrség részére. Még több kisebb jelentőségű ügy szerepelt a tárgysorozaton.

KATOLIKUS AKCIÓ

A katolikus akció

kerületi esperesi tanácsa tartotta évi közgyűlését Endrődön a Nép-ház kulturtermében — október harmadikán Fetzer József esperes elnöklete alatt.

Részvettek a fontos közgyűlésen a kerületi papság tagjai, az egyházközségek megbízottai, a kerületi tanítóság teljes számban, s az endrői hívek nagy tömege.

Fetzer József espereselnök üdvös gondolatokban gazdag beszédben hívta fel a hívek figyelmét a cselekvő beállásra Krisztus egyháza védelmére, a keresztény erkölcsi élet példaadó emelésére, a katolikus intézmények és egyesületek hűséges támogatására, a katolikus hazafias sajtó szeretetére és járatására, szegény hittestvéreink anyagi támogatására és segítésére.

Majd felhívására a kerületi egyházközségek vezetői és titkárai tették meg szokásos évi jelentésüket.

Helyszüke miatt — öszinte sajnálatunkra — nem hozhatjuk részletesen a jelentések nivós és tanulmányos tartalmát, mégis nem tartjuk érdektelennek azok összehasonlításából kiemelni azon jelenségeket, amelyek az egyes egyházközségek munkáját különösen jellemezték.

Békésszentandrás az első csütörtök esti szentségimádási órák bevezetésének szép eredményét, s a katolikus sajtó terjesztését emelte ki.

Gyoma a népkönyvtár felállítását, az egész napos szentségimádás és a külterületi szentmise fontos jelentőségét vázolta.

Kondoros tanyai-kápolna létesítéséről, aratási hálaadó körmenetről, a KALOT és a Leánykör megalakulásáról, s az utca-biztosi rendszer bevezetéséről adott beszámolót.

Kondorostanya a katolikus sajtó terjesztéséről, s a husvétli szentáldozás kitűnő eredményéről tett jelentést.

Szarvas gazdag kulturális tevékenysége általános tetszést aratott. Az új katolikus-ház kedves otthont nyújt a katolikus családok összegyűjtésére. A leány-egyesület példaadó hitéletet és szociális tevékenységet fejt ki.

Endrőd a külterületi szentmisek hasznosságát, s az egyesületi élet élénkségének fokozását domborította ki. Az idegenbe vonuló munkások, summás-lányok lelki gondozása rendkívül nehéz feladatot jelent. Különös gondoskodás történt a sokgyermekes fiatalanyák segélyezésére. A Legényegylet szép munkája kivételes elismerést érdemel. A Dolgozó-Lá-

nyok egyesülete sok biztatást ígér.

A beszámolók elhangzása után *Esperes-elnök* a jövő évi munka-programm megvalósításának szükségességét hangsúlyozta. Két nagy hatalom a közeli szomszédunk. Egyik nem barátja, a másik ellensége a pozitív kereszténységnek, elsősorban pedig Krisztus és egyházának. Ha valamikor, most hit, erkölcs és családvédelmi munkába kell beállítani híveink tömegét. A beszivárgó káros tanok könnyen megtévesztik a felületesen gondolkozó és lelkiéletet nem élő emberek szívét és agyát. A jobbaknak és komolyabb elemeknek kell a küzdőtérre állani és visszaszorítani az egyházellenes és hazafiatlan törekvéseket. A lelkek munkája azonban csak akkor lesz eredményes, ha anyagilag is megsegítjük a katolikus tömegeket. Szomorúan állapítja meg, hogy vidékünkön, különösen vegyesvallású helyeken a föld mindinkább kicsuszik a katolikus tulajdonosok kezéből. A földreform kapcsán lehetne és kellene tenni katolikus híveink érdekében.

Regős András lelkész felvetette azon eszmét, hogy a központi A. C. külön szakosztályt létesíthetne azon célból, hogy a telepítések kapcsán a katolikus munkások tizezrei jutnának a parcellázásra jutó katolikus nagybirtokosok és egyházi földekre.

Csernay Géza plebános elgondolása szerint a földvásárláshoz szükséges kölcsönt olyan központi katolikus pénzügyi vagy biztosító szerv nyújthatná, amelynél az összes egyházközségek elhelyeznék betéteiket, s ahová kötelező volna minden egyházi épület biztosítása.

Csernus Mihály apátplebános szükségesnek vélné, ha a központi elsősorban statisztikát készítené arról, hogy a közhivatalok, intézmények, adófizetők stb. státuszában a katolikuság milyen számarányban vesz részt. Ekkor látnák azt tisztán, hogy hol kell legjobban és leggyorsabban segíteni hittestvéreinken. A földreformmal kapcsolatban a katolikus munkáscsaládok nem mellőzhetők, mert a sokgyermekes szülők ezek között vannak. A baj csak ott van, hogy a mi munkáscsaládaink annyira szegények, hogy még a bérleti rendszer sem segít rajtuk, mert a legszükségesebb beruházásra sincs pénzük. Már pedig országos érdek az, hogy a földmunkások ezrei kiemeltessenek a nincstelenségből s így elszakítsanak a szociáldemokrata kommunista irányzattól. — A Csernay-féle tervet megfontolásra méltónak tartja.

Dérczy István a Katolikus Népszövetségi Biztosító megerősítését, függetlenítését és pénzügyi alámasztását véli helyesnek. Így lehetne segíteni a munkásrétegen. Másik irányu kívánsága az, hogy öntudatosabb, bátrabb és küzdeni kész ifjúságot neveljünk. Tanuljunk ellenfeleinktől. Az alázatosság gyakran a gyávaság köntösébe buvik.

Esperes megköszönte a felszólalásokat és részletesen ismertette a központi munkaprogramját. Kérte az egyházközségeket, hogy az egyház megyei tanácsülés után részletes munkatervet csináljanak és a család-megbízottak útján állandó összeköttetést létesítsenek a hívek tömegével.

Közgyűlés a jövő év kerületi gyűlésének előadóiul a következőket választotta meg: hitbuzgalmi szakosztály előadója: Regős András kondorosi lelkész, kulturális és sajtó-előadó: Walthier György polgári iskolai igazgató, szervezési szakosztály előadója: dr. Maáczné Tuszka Irén és charitatív szakosztályi előadó: Mária Fabizle szociális testvér.

Elhatározta a közgyűlés, hogy a jelentéseket jövőben pár héttel a közgyűlés előtt eljuttatják az előadókhöz, hogy azokat feldolgozzák. Örömmel vette tudomásul az elnökség azon tervét is, hogy a jövő évben, lehetőleg Jézus Szive ünnepén az iskolás gyermekek zárandoklatát szervezi meg Mátraverbéyre, de ugyancsak megismétli aratás után az idén kitűnő erkölcsi eredménnyel megvalósított kerületi zárandoklatot is.

A templom-bucuk ünneplésének emelését a szomszédos plebániák körmenetével is biztosítani kívánja a közgyűlés.

Kerületi elnök buzdító szavai után lelkes hangulatban ért véget a kerületi tanács nagyszerű gyűlése.

Legény toborzó Szent Imre tiszteletére.

Endrőd község legény-tábora november 3-án, 4-én és 5-én este 6 órakor seregszemlét tart a Nép-ház mozitermében.

A „KALOT” országos ifjúsági szövetség titkárai jönnek le községünkbe, hogy az itthon maradt legény-gárdának és leventéknek három napos művelődési és erkölcsvédelmi előadást tartsanak. A kerület legény-küldötteit is szívesen látjuk.

Felhívjuk legény-ifjúságunkat, hogy a rendkívül érdekes előadásokon minél nagyobb számban vegyenek részt.

Szent Imre-herceg napján reggel 6 órakor a *Levente-ifjúság* és *katonaviselt legények* közös szentgyónás és szentáldozásra sorakozzanak fel — a magyar ifjúság védőszentjének: Szent Imre királyi hercegnek a tiszteletére. *Hazafiasan gondolkozó magyar ifju nem maradhat el e gyönyörű tiszteletadásról!*

Megalakult a „Kalász” nevű országos Leányegyesület endrői csoportja is. Minden gazda és földmunkás nagy leány résztvehet benne, akinek erkölcsi élete ellen kifogás nem emelhető! Október 24-én, délután 3,43 órakor a polgári iskolába tart összejövetelt az új egyesület Megjelenését ígérte Illésy Mária országos főtitkár is. Leányok! Jöjjetek sokan!

A békéért és hazánk felvirágzásáért indított nagykilenced tartásában igen szép számban vesznek részt az idősebb férfi és nő-hívek. Az ifjabb korosztály tagjai közül sokat nem látunk, pedig a háboru az ő vértüket kívánja leghamarább, tehát nekik van legnagyobb szükségük az Uristen védő és oltalmazó kegyelmére! Ideje volna, hogy észretérjenek ők is!

Bucsu-ünnepét üljük november 5-én községünk és egyházunk védőszentjének: Szent Imre hercegnek. Minden vasárnapon kötelező a szentmise hallgatás, még akkor is, amikor munkaszünetet engedélyeznek a Hatóságok, de méginkább lelkiismeretbeli kötelesség ez e napon, amikor templomunk építésének és községünk Pátrónusának emléknapját üljük. Megemlékezünk e napon a régi endrői ősokról is, akiknek buzgósága és áldozatkészsége létrehozta e gyönyörű templomot: Ha tehát máskor nem is jut az utódok eszébe, e napon küldjenek könyörgő imát az Urhoz őseik lelki boldogságáért is.

Egyesületi hírek

Október 22-én d. u. 4 órakor az *Oltáregyesület*, október 29-én d. u. 4 órakor a *Jézus szive Szövetség Női csoportja*, november 2-én este 5 órakor a *Leányklub*, a *Dolgozó-Leányok* egyesülete és az új *földműves leányok* egyesülete a *Kalász* tartja havi összejövetelét a Központi Leányiskolában és utána a templomban. November 4-én d. u. 5 órakor a *Férfi-Liga* tartja havi összejövetelét a polgári iskolában, s ezt követően a templomban.

Külterületi szentmisék. Október 22-én a nagylaposi kápolnás-iskolában és az öregkerti kápolnás iskolákban, október 29-én az öregkerti Szent Imre iskolában, november 1-én a varjasi iskolában, november 12-én a nagylaposi kápolnás iskolában és a polyákhalmi iskolában, november 19-én a csejti és az öregkerti kápolnás iskolában mutatunk be szentmiséket.

Egyházi híradás.

Az endrői egyházközségi képviselőtestület szept. 30-án népes közgyűlést tartott. Csernus Mihály apátplebános javaslatára a képviselőtestület őszinte sajnálkozással mondott búcsút a betegsége miatt nyugalombavonuló Vörös Julia tanítónőnek. Nagyszerű tanítási eredményei és nevelői munkássága például szolgálhat az új tanerők valamennyiének. Érdekeit jegyzőkönyvben örököltette meg a képviselőtestület. A képviselőtestület ezután elfogadta és jóváhagyásra a Főtisztelendő Egyházmegyei Főhatósághoz felterjeszteni határozta el Orbókné Belényesi Emilia tanerők álláscserejét, s utóbbinak helyettesül Orbók Erzsébet eddigi helyettes alkalmazta, illetve elfogadásra és megbízatásra felterjeszteni rendelte.

Más áthelyezéseket is eszközölt a képviselőtestület. Vörös Julia helyére, a gyomavégyi iskolához Tóth Józsefnét, utóbbi helyére Tóth Józsefet, a megüresedő mirhói iskolához Fehérvári Ferencet, a kocsorhegyi iskolához Gábrily Irmát, s ennek helyére tíz pályázó közül Kalmár Etelka okl. tanítónőt választotta.

Elnöklő apátplebános kérte még a képviselőtestület tagjait, hogy a Katolikus Akció hit-erkölcs és családvédelmi munkálataiban cselekvőleg vegyenek részt.

Endrőd község elöljáróságától.

Hirdetmény.

A Honvédelmi Miniszter Ur f. hó 24 és 27-e között országos légoltalmi gyakorlat tartását rendelte el. A légoltalmi gyakorlattal kapcsolatos tudnivalókat és kötelezettségeket az elöljáróság nagy számú hirdetménye, publikáció, dobszó útján közli a lakossággal. Felhívja az elöljáróság a község minden rétegét, hogy a hirdetményben foglaltakhoz kivétel nélkül mindenki szigorúan alkalmazkodni tartozik, mert minden mulasztás a törvény értelmében szigorúan büntetve lesz.

A légoltalmi készültség kezdetét külön dobszóval fogja az elöljáróság közhírré tenni. A készültség ideje alatt az uccai világítás és a harangozás szünetelni fog. A harangszó f. hó 24-től 27-ig csak légvédelmi riadó esetén lesz hallható. Ugyancsak a riadó kezdetét jelzik a toronyban, a villanytelepen és a Grósz fatelepen elhelyezett szirénák.

F. hó 22-én délelőtt 11 óra-

kor a publikáció után légoltalmi előadás lesz a piactéren, melyen, minden háztulajdonos megjelenni köteles. Az oktató-sok máris megkezdődtek s ezzel kapcsolatban azt is közhírré teszi az elöljáróság, hogy a légo szolgálatosok, házcsoport parancsnokok írásbeli idézőiknek büntetés terhe mellett pön-tosan tegyenek eleget.

Gabona- és állatárak.

A gabonapiac irányzata az elmúlt hetekben szilárdnak mutatkozott. A buza a hivatalos árfolyamon kelt. A tőzsdén 20.65-ös áron jegyezték a 80 kilós búzát. Vidékünkön az árpa és zab eladás a gyenge termés miatt szünetel. Csöves tengerit 12-12.65-ös áron vásároltak a gyomai és endrői piacokon.

A hizott sertés ára nincs arányban a drága tengeri és korpa árával. A fogyasztók közül most sokan nem hizlálnak, hanem készen veszik meg a hizókat. Emiatt a malacárak tulajdonosok alacsonyok. Ugyancsak alacsony a szopós-borju ára is. A sovány liba (4-5 kilós) 2.50-3 pengős áron kel. — A háborús viszonyok nehezítik a kiszállítást. Erre vezethető vissza az áresés.

Ujra megindult a németországi zsir- és szalonnakivitel

A sertésvásáron a heti felhozatal meghaladta a 14 ezer darabot. Jövő hétre a sertésfelhozatal irányító bizottság 12 ezer darabban állapította meg a sertésfelhozatali kontingenst. A hét folyamán az elsőrendű uradalmi zsirsertés 117 fillérig is emelkedett. Ezen a héten újra megkezdtek a zsir és a sózott szalonna átvételét. Németországba 20 vagon márkázott sertészsir exportáltunk és a további szállítások is folytatólagosan előkészületben vannak. A márkázott exportzsirért 160, a sertészsirért (hordóáru) 158-160 fillért fizetnek nagyban vágóhidon és rakárban átvéve.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CSERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály

„PETŐFI“ könyvnyomdájában

Gyomán.

Az új költségvetés

Az összes kiadások 691 millióval, a bevételek 561 millióval emelkednek

Reményi—Schneller Lajosnak adatott meg az a különleges hivatás, hogy a megnagyobbodott Magyarország megnagyobbodott költségvetését először a Parlament elé terjessze.

Az új költségvetés másfél évi időtartamot ölel fel, 1939 június 30-tól 1940 december 31-ig terjed. Az állami közigazgatás és az állami üzemek másfél évre együttesen előirányzott kiadása 2693 millió pengőt tesz ki, a bevétele pedig 2563 millió pengőt, tehát az új költségvetés 130 millió pengő hiánnyal számol.

Hogyan oszlik meg az állam kiadása?

Az állami közigazgatás 1732 millió pengő kiadásából 595.8 millió pengő megy személyi járandóságokra, 245.8 millió nyugellátásokra, 96.4 millió a hozzájárulás az önkormányzatok alkalmazottainak és nyugdíjasainak járandóságaihoz, 592.5 millió pengő a dolod és átmeneti kiadások, 116.9 millió pengőt fordítanak az állami adósságokra, 84.8 millió pengőt pedig a beruházásokra.

Az 1938-39. költségvetés másfélszerese szerint beruházásokra 33.9 milliót fordítottak, most 84.8 millió pengőt, az emelkedés tehát

	1937-1938 évi zárszámadási eredm.	1938-1939. évi előirányzat	1939-1940. évi előirányzat
Egyenes adók	382.3	372.5	430
Forgalmiadók	215.6	208.9	253
Illetékek	160.6	160.2	183.1
Fogyasztási adó	157.1	150.6	260.3
Vámjövédék	71.9	72	79
Dohányjövédék	186	175.9	222
Sójjövédék	39.9	39.3	46.3
Szacharin és osztályosorsjáték	4.5	4.5	4.8
Tárcabevételek	140.8	133.8	150.5
Összesen:	1358.6	1317.7	1629

Az egyenesadó előirányzata 57.5 millió pengővel magasabb, mint az előző évi előirányzat másfélszerese. A forgalmi adóknál 44.1

Az összes kiadásoknál kerekén 691 millió pengő, az összes bevételeknél pedig 561 millió pengő emelkedés van.

A kiadás emelkedését az említett két körülményen kívül a honvédség szükségleteinek és a szociálpolitikai célkitűzésekre fordított kiadások emelkedése magyarázza. A bevétel emelkedését viszont az ország területének gyarapodása és a gazdasági életben bekövetkezett fellendülés kedvező hatása magyarázzák.

509 millió pengő, ebből 45.9 millió pengő esik a honvédelmi tárcára.

A személyi járandóságok 185 millió pengős emelkedését elsősorban az teszi érthetővé, hogy a területgyarapodás következtében állami alkalmazottak létszáma a közigazgatásnál 13.127 fővel emelkedett.

Igen érdekes képet nyújt az új költségvetés bevételi csoportjainak összehasonlítás céljából az alábbi táblázatot közlünk (a táblázatban az 1937-38. évi zárszámadási eredmény és az 1938-39. évi előirányzat másfélszerese szerepel)

	1937-1938 évi zárszámadási eredm.	1938-1939. évi előirányzat	1939-1940. évi előirányzat
Egyenes adók	382.3	372.5	430
Forgalmiadók	215.6	208.9	253
Illetékek	160.6	160.2	183.1
Fogyasztási adó	157.1	150.6	260.3
Vámjövédék	71.9	72	79
Dohányjövédék	186	175.9	222
Sójjövédék	39.9	39.3	46.3
Szacharin és osztályosorsjáték	4.5	4.5	4.8
Tárcabevételek	140.8	133.8	150.5
Összesen:	1358.6	1317.7	1629

millió pengő, a fogyasztási adóknál 109.7 millió pengő bevételi többlet jelentkezik.

Az állami üzemek

A postánál 15.3 millió pengő, a kőszénbányászatnál 350 ezer pengő, az állami erdőgazdasági birtoknál 3.4 millió pengő, az állami mezőgazdasági birtokoknál 1.5 millió pengő, a postatakarékpénztárnál 584 ezer pengő felesleg van, viszont az államvasutaknál 47.1 millió pengő, a selyemtenyésztésnél 830 ezer pengő hiány mutatkozik. Az összes állami üzemek előirányzott kiadása 961 millió pengő, bevétele pedig 934.2 millió pengő.

Az előző költségvetés másfélszeresével szemben a kiadásnál 231 millió, a bevételnél 249.5 millió pengő emelkedés van. Az összes üzemek közül a kiadások

és a bevételek egyensúlyban az előirányzat szerint csak az állami vas-, acél- és gépgyáraknál van.

Az üzemek alkalmazottainak létszáma 10.429 fővel nagyobb, mint az előző évben. Az üzemek személyi járandóságokra 45.7, nyugellátásokra 20.7 dologi kiadásokra 145.1, az üzemeket terhelő állami adósságokra 10.6, beruházásokra 9 millió pengővel többet irányoznak elő, mint megelőzőleg. Az állami adósságokra fordított kiadás részben a nemzeti beruházási kölcsön miatt, részben pedig amjatt emelkedik, hogy az 1933 évi kincstári jegyekre nagyobb összegű visszafizetést irányoztak elő.